By

MTL. L.7238/2/V.

- 1 -
- 2. SEP. 1960
Coordinatie (1)

KONINKRIJK BELGIE. ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE. AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, de 18e juli 1960 door de Minister van Economische Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "waarbij de algemene volkstelling en de handels- en nijverheidstelling op 31 december 1960 worden voorgeschreven", heeft de 11e augustus 1960 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre des Affaires économiques, le 18 juillet 1960, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "prescrivant le recensement général de la population et le recensement de l'industrie et du commerce au 31 décembre 1960", a donné le 11 août 1960 l'avis suivant :

C.E. - R.S.
23.IX.60
COORD

A. ALGEMENE OPMERKINGEN.

1° Uit de bepalingen opgenomen in artikel 3, §§ 1 en 2, en artikel 6, § 4, van de wet van 28 juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken, volgt voor de Regering de verplichting ter gelegenheid van de algemene volkstelling door de particulieren ook de gegevens te doen verstrekken die voor de toepassing van voormelde wet van 28 juni 1932 noodzakelijk zijn.

Uit de lezing van de individuele telformulieren Abis en Bbis blijkt dat daarin geen vragen worden gesteld in verband met de door de getelde gesproken taal of talen, dit in tegenstelling met de overeenstemmende telformulieren gebruikt bij de laatste volkstelling gehouden krachtens de wet van 22 november 1947 waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling werd voorgeschreven.

Behoudens wijziging van de wet van 28 juni 1932, zou deze leemte in de vragenlijst opgenomen in het individuele telformulier moeten worden aangevuld.

2° Luidens artikel 17 worden de tellingen uitgevoerd onder de leiding van het Nationaal Instituut voor de statistiek met de medewerking van de gemeentebesturen.

.../...

Het Nationaal Instituut voor de statistiek is een administratieve onderverdeling van het Ministerie van Economische Zaken ; het heeft of kan geen eigen gezag hebben los van het gezag van de Minister van Economische Zaken. Het is derhalve deze laatste die de leiding heeft van de tellingen en niet het Nationaal Instituut voor de statistiek, al is dit Instituut het aangewezen orgaan om de Minister bij te staan. Dit impliceert het recht voor de Minister bijzondere taken van toezicht aan door hem aan te wijzen ambtenaren toe te vertrouwen, zoals overigens in artikel 17 van het ontwerp bepaald wordt.

3° De uitvoering van een algemene volkstelling, gekoppeld aan een algemene nijverheids- en handelstelling, vergt heel wat detailregelingen die normaal tot de bevoegdheid van de belanghebbende Minister behoren. Tot de uitvaardiging van dergelijke detailregelen behoort ook het nader verduidelijken van de begrippen die aan de basis der telverrichtingen liggen. Doordat het ontwerp uitdrukkelijk deze bevoegdheid aan de Minister verleent, plaatst het die bevoegdheid niet alleen buiten betwisting, maar schept het bovendien de mogelijkheid een aantal voorschriften in het ontwerp te laten wegvallen, in zover namelijk dat ze geen begrippen omschrijven, maar deze enkel verduidelijken.

4° De tekst zelf van artikel 5 van de wet van 14 december 1910 draagt de uitvoering van ambtswege van telverrichtingen aan de gemeentebesturen op.

.../...

Artikel 3, tweede lid, van de wet van 18 december 1936 is niet zo expliciet. Vermits echter het inwinnen van de inlichtingen door het ontwerp aan de gemeentebesturen wordt opgedragen, zijn het ook hier de gemeentebesturen die voor de uitvoering van ambtswege van telverrichtingen gesteund op voormelde wet van 18 december 1936 zullen moeten instaan.

De aanwijzing door de Minister van Economische Zaken van ambtenaren gelast met de uitvoering van ambtswege van telverrichtingen strookt derhalve niet met de wet van 1910, noch met de wet van 1936, zoals ze krachtens het ontwerp moet worden toegepast.

5° Artikel 18, derde lid, van het ontwerp bepaalt dat vergoedingen aan de gemeenten zullen worden toegekend om de bezoldiging te bekostigen van de door de gemeenten aangestelde tellers.

Voor deze bepaling zal er eerst een rechtsgrond zijn wanneer kredieten voor deze uitgaven in de Rijksbegroting zijn uitgetrokken.

Die bepaling stelt trouwens geen concrete regelen ; zij beperkt zich tot de aankondiging van een later koninklijk besluit tot regeling van die vergoedingen. Zij wordt derhalve best weggelaten.

.../...

6° Artikel 19 bepaalt dat de gemeentebesturen tellers moeten "aanduiden". Men zou in strijd komen met de beginselen van de gemeentelijke autonomie neergelegd in de gemeentewet wanneer men dit voorschrift mocht interpreteren als zou het de gemeentebesturen de verplichting opleggen nieuw personeel aan te werven.

7° Luidens artikel 20 van het ontwerp oefenen de provinciegouverneurs op de aanwijzing van tellers een recht van toezicht uit; zij kunnen :

1° zich verzetten tegen aanwijzingen die niet aan de in het besluit gestelde eisen voldoen;

2° ambtshalve in de aanwijzing en de vervanging van tellers voorzien.

De bevoegdheid die hun inzake bestuurstoezicht is verleend, stelt de provinciegouverneurs ongetwijfeld in staat tegen bepaalde aanwijzingen op te komen. Daartoe behoeven zij eenvoudig artikel 86 van de gemeentewet toe te passen en de beslissingen tot aanwijzing van die tellers te schorsen. Daar de telling op een bepaalde datum moet worden gehouden, is het voor de uitvoering van het besluit noodzakelijk aan de provinciegouverneurs bovendien bevoegdheid te verlenen om eventueel ambtshalve in de aanwijzing en de vervanging van tellers te voorzien.

De aldus ambtshalve aangewezen tellers zullen echter niet de hoedanigheid van gemeenteambtenaar bezitten. Bij ontstentenis van een wet die hem daartoe uitdrukkelijk machtigt, kan een provinciegouverneur immers geen gemeenteambtenaren benoemen.

.../...

B. OPMERKINGEN BETREFFENDE DE VORM.

Opschrift.

De algemene volkstelling werd reeds voorgeschreven door het koninklijk besluit van 14 maart 1960 waarbij de datum wordt vastgesteld van de aanstaande algemene volkstelling. Het is derhalve niet helemaal juist het ontwerp in zijn opschrift aan te dienen als het besluit dat de volkstelling voorschrijft.

Aanhef.

Aangezien de rechtsgrond van het ontwerp niet ligt in de wetten waarnaar het tweede en het vijfde lid verwijzen, kunnen die verwijzingen gevoeglijk weggelaten worden.

Artikel 1.

Dit artikel is overbodig : het heeft geen enkel normatief karakter. Het herhaalt overigens enkel wat reeds uit de aanhef volgt en waaraan opnieuw herinnerd wordt in de opschriften van de eerste twee hoofdstukken en van hun onderverdelingen.

.../...

Artikelen 2 en 3.

Het grote bezwaar dat tegen de redactie van de voorschriften opgenomen in de artikelen 2 en 3 kan worden aangevoerd, is dat de personen op wie de aangifteverplichting, opgelegd door bedoelde artikelen, rust, pas gekend zijn na de lezing van de artikelen 10 en 12. Dit schaadt ten zeerste aan het goed begrip van de artikelen 2 en 3. Het past daarom die artikelen zo om te werken dat de personen, op wie bedoelde verplichting rust, aangeduid worden in één verband met de bepalingen die de inhoud van de aangifteverplichting doen kennen. Ook de omschrijving van de begrippen die bij het onder woorden brengen der aangifteverplichting te pas komen, zou hier moeten worden gegeven. Dit onderstelt dat de artikelen 2 en 3 en zekere gedeelten van de artikelen 10 en 12 tot één geheel worden omgewerkt.

Artikelen 4 en 5.

Bij de artikelen 4 en 5, die in verband moeten worden gebracht met de artikelen 10 en 12, past een soortgelijke opmerking.

Daarbij komt dat de verplichting een woningformulier in te vullen, zou moeten worden geformuleerd, los van de verplichting een individueel telformulier in te vullen.

.../...

Artikelen 8 en 9.

Ook voor de artikelen 8 en 9 geldt de bij de artikelen 2 en 3 gemaakte opmerking.

Overigens is ook een nadere omschrijving van het begrip "inrichtingshoofd" gewenst.

Artikel 10.

Het groeperen van een reeks definities van begrippen niet aan het begin, maar in het midden van een reglementering, is niet bevorderlijk voor het verstaan van die artikelen. In het onderhavig geval is het geraden de definities te doen aansluiten bij de voorschriften waarbij de te omschrijven begrippen te pas komen. Verduidelijking bijvoorbeeld door verwijzing naar concrete toestanden van die begrippen, wordt best gegeven in ministeriële onderrichtingen, zoals hiervoren reeds ter gelegenheid van de algemene opmerkingen werd gezegd.

Artikelen 12 en 13.

De volgorde van de voorschriften in die artikelen vervat, is niet helemaal logisch. Bovendien schijnt het tweede lid van artikel 20 bij die voorschriften thuis te horen. Die artikelen behoren derhalve te worden omgewerkt.

.../...

Artikelen 17 tot 20.

Ook de in die artikelen vervatte voorschriften zijn niet zeer logisch gegroepeerd. Een andere groepering is derhalve aan te bevelen.

\+

\+ \+

Rekening houdend met de hiervoor gemaakte opmerkingen en aanbevelingen, stelt de Raad van State een nieuwe tekst voor waarin voor het overige nog een reeks vormverbeteringen voorkomen die geen commentaar behoeven.

KONINKLIJK BESLUIT BETREFFENDE DE ALGEMENE VOLKSTELLING EN DE HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1960.

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,
Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL.

Gelet op de wet van 2 juni 1856 betreffende de algemene tellingen en de bevolkingsregisters;

Gelet op de wet van 14 december 1910 betreffende de nijverheids- en handelstelling;

.../...

Gelet op de wet van 18 december 1936 waarbij de Regering ertoe gemachtigd wordt op door de Koning te bepalen datums, statistische onderzoekingen te houden betreffende de demografische, economische en sociale toestand des lands;

Gelet op het koninklijk besluit van 14 maart 1960 waarbij de datum van de aanstaande algemene volkstelling wordt vastgesteld en de nummering van de gebouwen wordt voorgeschreven;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor de statistiek;

Gelet op het advies van de Raad van State;

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van Onze Minister van Economische Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE VOLKSTELLING.

Afdeling 1. - Inlichtingen voor de bevolkingsregisters, in te winnen krachtens de wet van 2 juni 1856.

Artikel 1.-

Ieder hoofd van een gezin dat op 31 december 1960 in België zijn gewoon verblijf heeft, dient over de van zijn gezin deel uitmakende personen de inlichtingen te verstrekken, die gevraagd worden op het gezinstelformulier A of B waarvan het model bij dit besluit is gevoegd.

.../...

Die inlichtingen worden verstrekt voor alle leden van het gezin, onverschillig of zij Belg dan wel vreemdeling zijn en of zij zich op 31 december 1960 al dan niet in hun gewone verblijfplaats bevinden.

Artikel 2.-

Behoudens het geval bepaald in het tweede lid wordt door ieder gezinshoofd een telformulier model A ingevuld en ondertekend.

Verblijft het gezin gewoonlijk in een verplaatsbare woning die zich op 31 december 1960 in een andere gemeente bevindt dan waar het gezin geacht wordt zijn gewoon verblijf te hebben, dan wordt door het gezinshoofd een telformulier model B ingevuld en ondertekend. Het telformulier model A wordt in dat geval ingevuld door de teller van de gemeente waar het gezin geacht wordt zijn gewoon verblijf te hebben.

Artikel 3.-

Bij afwezigheid van het gezinshoofd worden de verplichtingen die krachtens dit besluit op hem rusten, door een ander lid van het gezin nagekomen.

Kan het gezinshoofd of degene die hem vervangt het gezinstelformulier niet invullen en ondertekenen of is hij daartoe niet bij machte,dan wordt het door de teller ingevuld en ondertekend, terwijl een getuige medeondertekent. De teller vermeldt op het formulier : "kan niet tekenen of is daartoe niet bij machte".

.../...

Artikel 4.-

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan :

- onder "gezin" : hetzij de groep al dan niet verwante personen die gewoonlijk in eenzelfde woning verblijven en samenleven, hetzij degene die gewoonlijk alleen woont;
- onder "gezinshoofd" : degene bij wie de feitelijke leiding van de gezinszaken berust;
- onder "gewoon verblijf" : de vaste plaats waar het gezin bijeenkomt of waar degene die op zichzelf een gezin vormt, gewoonlijk vertoeft.

Afdeling 2. - Inlichtingen over de demografische, economische en sociale stand van de bevolking, in te winnen krachtens de wet van 18 december 1936.

Artikel 5.-

Eenieder die tot invulling van een telformulier model A of B gehouden is, moet een woningtelformulier van het bij dit besluit gevoegde model C invullen en ondertekenen.

Artikel 6.-

Eenieder die zich op 31 december 1960 op Belgisch grondgebied bevindt, is gehouden tot het verstrekken van de inlichtingen die gevraagd worden op het individueel telformulier Abis of Bbis waarvan het model bij dit besluit is gevoegd.

.../...

Eenieder die ter uitvoering van de bepalingen van artikel 1 op een gezinstelformulier model A is ingeschreven, moet in dezelfde gemeente op een individueel telformulier model Abis worden ingeschreven.

Vertoeft hij tijdelijk of momenteel in een andere woning dan waar hij zijn gewoon verblijf heeft, dan wordt hij bovendien in de gemeente waar hij zich op het tijdstip van de telling bevindt op een individueel telformulier model Bbis ingeschreven.

Iedere Belg of vreemdeling die zijn gewoon verblijf niet in België heeft maar zich op het tijdstip van de telling op Belgisch grondgebied bevindt, moet op een individueel telformulier model Bbis worden ingeschreven.

Artikel 7.-

Het individueel telformulier wordt ingevuld en ondertekend door degene wie de inlichtingen aangaan.

Is hij echter afwezig of na 31 december 1945 geboren, dan wordt het formulier ingevuld en ondertekend door het gezinshoofd.

Kan degene bedoeld in het eerste lid van dit artikel het formulier niet invullen en ondertekenen of is hij daartoe niet bij machte, dan wordt dit door het gezinshoofd en de teller gedaan. Deze laatste vermeldt op het formulier : "kan niet tekenen of is daartoe niet bij machte".

.../...

Wanneer het gezinshoofd afwezig is, het formulier niet kan invullen en ondertekenen zoals voorgeschreven in het tweede en derde lid van dit artikel, of daartoe niet bij machte is, wordt te werk gegaan volgens de in artikel 3 neergelegde regelen.

Afdeling 3. - Afwijkingsbepalingen.

Artikel 8.-

De bepalingen van dit besluit zijn niet toepasselijk op in België gevestigde buitenlandse diplomatieke ambtenaren en andere vreemdelingen die met buitenlandse diplomaten gelijkgesteld zijn, op leden van hun familie of op buitenlandse dienstboden die bij hen inwonen, en evenmin op leden van de geallieerde strijdkrachten die zich in België bevinden.

Artikel 9.-

Belgen zowel als vreemdelingen die, hoewel bij een buitenlands diplomatiek ambtenaar inwonend, geen exterritorialiteitsrecht genieten, en de bevoorrechte vreemdelingen waarvan sprake in het koninklijk besluit van 6 december 1955 betreffende het verblijf in België van zekere bevoorrechte vreemdelingen, en aan wie een speciaal verblijfsbewijs werd afgegeven, worden rechtstreeks door de zorg van de Regering geteld.

.../...

Artikel 10.-

Belgische diplomatieke ambtenaren, beroeps-consulaire ambtenaren en beroepskanselarijambtenaren van Belgische nationaliteit en met leden van het diplomatiek korps gelijkgestelde Belgen, die in het buitenland dienst doen, alsook hun familieleden die bij hen inwonen, worden geacht hun gewone verblijfplaats in België te hebben behouden en worden rechtstreeks door de zorg van de Regering geteld.

HOOFDSTUK II. - INLICHTINGEN IN TE WINNEN KRACHTENS DE WET VAN 14 DECEMBER 1910 BETREFFENDE DE NIJVERHEIDS- EN HANDELSTELLING.

Artikel 11.-

Ieder hoofd van een in België gelegen nijverheids- of handelsinrichting vult in en ondertekent :

- hetzij een telformulier model D als zijn inrichting ander bezoldigd personeel dan huisarbeiders, leerjongens of helpers tegen loon gebruikt;
- hetzij een telformulier Dbis als hij geen bezoldigd personeel of alleen huisarbeiders, leerjongens, of helpers tegen loon gebruikt.

Het inrichtingshoofd kan iemand anders aanwijzen om het formulier in zijn naam in te vullen en te ondertekenen.

.../...

Artikel 12.-

Voor de toepassing van dit besluit :

wordt als "nijverheids- of handelsinrichting" aangemerkt iedere mijn, erts- of steengroeve, fabriek, werkhuis, winkel, kantoor of andere werkplaats, alsook ieder complex van zulke eenheden dat op één aaneengesloten terrein staat, waar te werk gesteld zijn hetzij één of meer personen die werken voor rekening van één leidend gezag, patroon, vennootschap enz... met nijverheids- of handelswerkzaamheid, hetzij een alleenstaand ambachtsman of handelaar die zonder loon- of weddetrekkend personeel één of meer ambachten of handelsberoepen uitoefent;

wordt als "inrichtingshoofd" aangemerkt, hij die met het dagelijks beheer van de inrichting is belast.

HOOFDSTUK III. - INRICHTING VAN DE TELLING.

Afdeling 1. - Uitreiking en ophaling van de telformulieren.

A. Formulieren voor de algemene volkstelling.

Artikel 13 (artikel 11 van het ontwerp).

Artikel 14.-

De telplichtigen brengen vóór 2 januari 1961 op de hun verstrekte formulieren alle gevraagde inlichtingen aan, met inachtneming van de instructies die bij de

formulieren gevoegd of door de tellers verstrekt zijn. De inlichtingen moeten leesbaar worden geschreven met zwarte of blauwe inkt en moeten betrekking hebben op de toestand op 31 december te middernacht.

Artikel 15.-

De formulieren worden van 2 januari 1961 af door de tellers opgehaald.

Telplichtigen die hun formulieren niet of slechts gedeeltelijk hebben ingevuld, houden zich bij de ophaling ter beschikking van de teller en verstrekken hem alle inlichtingen voor het invullen van de formulieren, het bijwerken van de daarin voorkomende leemten en het aanbrengen van de nodige verbeteringen.

Wanneer sommige formulieren wegens afwezigheid van zekere personen of onmogelijkheid voor de telplichtigen om de gevraagde inlichtingen te verstrekken niet of slechts gedeeltelijk konden worden ingevuld, werkt de teller ze bij aan de hand van inlichtingen ingewonnen bij het gemeentebestuur en eventueel onder gebruikmaking van andere informatiebronnen.

Wanneer in gemeenten waar in bestuurszaken wettelijk twee talen worden gebruikt, het gezinshoofd of de telplichtige de wens te kennen geeft dat de teller de formulieren invult, moet de teller vooraf vragen in welke taal de telplichtige zijn aangifte gesteld wil zien. In dit geval gebruikt de teller de in die taal gestelde tekst.

.../...

B. Formulieren voor de nijverheids- en handelstelling.

Artikel 16.-

Bij het ophalen en na het nazien ... (voorts als in artikel 14 van het ontwerp, met dien verstande dat in het tweede lid naar artikel 11 van het ontwerp in plaats van naar artikel 9 wordt verwezen en dat in het derde lid "voorziene" wordt vervangen door "voorgeschreven")...

Artikel 17 (artikel 15 van het ontwerp, met dien verstande dat de verwijzing naar artikel 12, eerste lid, van het ontwerp door een verwijzing naar de artikelen 14 en 15 van de nieuwe tekst wordt vervangen).

Artikel 18 (artikel 16 van het ontwerp).

Afdeling 2. - Administratieve regeling.

Artikel 19.-

De tellingen waarvan sprake in dit besluit worden gehouden onder de hoge leiding van de Minister van Economische Zaken, hierin rechtstreeks bijgestaan door het Nationaal Instituut voor de statistiek.

.../...

De Minister van Economische Zaken geeft bij wege van instructies een nadere omschrijving van de begrippen die aan de telverrichtingen ten grondslag liggen.

In zover die begrippen dat onderdeel van de telling aangaan dat voor het aanleggen van de bevolkingsregisters moet dienen, treedt hij op samen met de Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 20.-

De gemeentebesturen werken mee aan het verrichten van de tellingen.

De Minister van Economische Zaken wijst ambtenaren aan die tot taak hebben zich van het vlot verloop van de verrichtingen te vergewissen, de colleges van burgemeester en schepenen in de uitoefening van hun opdracht bij te staan en de verstrekte inlichtingen te verbeteren.

Hij richt voordrachten in waarop de telprocedure wordt uiteengezet en besproken; de gemeentebesturen vaardigen naar die voordrachten een bevoegd vertegenwoordiger af.

.../...

De Staat verstrekt het nodige drukwerk.

Artikel 21.-

De gemeentebesturen wijzen bekwame tellers aan, in voldoenden getale opdat de verrichtingen snel kunnen verlopen.

De tellers moeten de taal of de talen kennen die in de gemeente officieel wordt of worden gebruikt. In geen geval mogen burgemeesters en gemeenteraadsleden worden aangewezen.

Het schepencollege doet vóór 5 december 1960, langs de gouverneur van de provincie om, aan het Nationaal Instituut voor de statistiek de lijst geworden van de tellers die het heeft aangewezen.

De provinciegouverneurs oefenen op de aanwijzing van de tellers een recht van toezicht uit; zij kunnen zich verzetten tegen aanwijzingen die niet aan de hierboven gestelde eisen voldoen en eventueel ambtshalve in de aanwijzing en vervanging van tellers voorzien; zij geven aan het Nationaal Instituut voor de statistiek kennis van de wijzigingen die in de oorspronkelijke tellerslijst werden aangebracht.

.../...

Artikel 22.-

Het gemeentebestuur dient tijdens de verrichtingen toezicht te houden op het werk van de tellers en te voorzien in de vervanging van ieder door haar aangewezen teller die zijn opdracht niet naar behoren vervult.

Artikel 23.-

Het gemeentebestuur ziet de telformulieren modellen A, B, Abis, Bbis en C na, en verbetert, na raadpleging van de telplichtigen of na vergelijking met de bevolkingsregisters, de in de aangiften gevonden fouten ; de verbeteringen worden met rode inkt op de formulieren aangebracht.

Voorts vergewist het er zich van dat alle telplichtigen die een formulier model D of Dbis moeten invullen, de gesloten omslagen met hun aangifte hebben overhandigd. Deze omslagen mogen niet worden geopend.

Het gemeentebestuur bezorgt, met uitzondering van de telformulieren modellen A en B, alle dokumenten aan het Nationaal Instituut voor de statistiek, uiterlijk op 28 februari 1961 voor de niet ontvoogde en op 31 maart 1961 voor de overige gemeenten. Een verlenging van deze termijnen kan niet worden verkregen dan op met redenen omkleed verzoek, gericht aan de Minister van Economische Zaken.

.../...

Artikel 24.-

De individuele inlichtingen op de telformulieren Abis, Bbis, C, D en Dbis, mogen alleen voor de statistiek worden gebruikt, met uitsluiting onder meer van enig fiskaal doel.

Artikel 25.-

Al wie in enige hoedanigheid over individuele inlichtingen beschikt die ter uitvoering van dit besluit werden verzameld, is gebonden door het beroepsgeheim.

Artikel 26.-

Overtreding van het bepaalde in artikel 25 wordt gestraft met de straffen gesteld in artikel 458 van het Strafwetboek, onverminderd de eventuele toepassing van tuchtstraffen.

Artikel 27.-

Op telplichtigen die niet nauwkeurig en volledig ieder der gevraagde inlichtingen verstrekken, zijn de straffen toepasselijk die bepaald zijn :

1° wat betreft de formulieren modellen A en B, in artikel 5 van de wet van 2 juni 1856 ;

2° wat betreft de formulieren modellen Abis, Bbis en C, in artikel 3 van de wet van 18 december 1936 ;

3° wat betreft de formulieren modellen D en Dbis, in artikel 4 van de wet van 14 december 1910.

.../...

Artikel 28.- (artikel 26 van het ontwerp)

Artikel 29.-

Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Onze Minister van Economische Zaken zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te ,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Binnenlandse Zaken,

De Minister van Economische Zaken,

A. OBSERVATIONS GENERALES.

1° Les dispositions de l'article 3, §§ 1er et 2, et de l'article 6, § 4, de la loi du 28 juin 1932 relative à l'emploi des langues en matière administrative impliquent l'obligation, pour le Gouvernement, de recueillir, à l'occasion du recensement général de la population, les renseignements qui sont indispensables en vue de l'application de la loi précitée.

La lecture des bulletins individuels de recensement A bis et B bis révèle que ceux-ci ne contiennent pas de question concernant la langue ou les langues parlées par les recensés, au contraire des bulletins correspondants utilisés lors du dernier recensement auquel il fut procédé en vertu de la loi du 22 novembre 1947 prescrivant l'exécution, en 1947, d'un recensement général de la population ainsi que d'un recensement de l'industrie et du commerce.

A moins d'une modification de la loi du 28 juin 1932, il y aurait lieu de combler cette lacune dans la liste des questions reproduite dans le bulletin individuel de recensement.

2° Aux termes de l'article 17, les recensements sont exécutés sous la direction de l'Institut national de statistique, avec la collaboration des administrations communales.

.../...

L'Institut national de statistique est une subdivision administrative du Ministère des Affaires économiques; il ne détient et ne saurait détenir aucun pouvoir indépendamment de l'autorité du Ministre des Affaires économiques. C'est donc celui-ci qui a la direction des recensements au lieu de l'Institut national de statistique, bien que ce dernier soit l'organe tout indiqué pour assister le Ministre. Cet état de choses implique, dans le chef du Ministre, la faculté de confier certaines missions de contrôle à des fonctionnaires qu'il désigne , comme l'article 17 du projet le prévoit d'ailleurs.

3° L'exécution d'un recensement général de la population combiné avec un recensement de l'industrie et du commerce nécessite de nombreuses réglementations intéressant des points de détail qui relèvent normalement de la compétence du Ministre intéressé. Au nombre de ces réglementations figure la définition des notions qui sont à la base des opérations de recensement. En conférant explicitement ce pouvoir au Ministre, le projet non seulement élève ce pouvoir au-dessus de toute contestation, mais permet d'autre part de supprimer certaines dispositions du projet, dans la mesure notamment où, loin de définir certaines notions, elles se bornent à les préciser.

4° Le texte même de l'article 5 de la loi du 14 décembre 1910 confie aux administrations communales l'exécution d'office des opérations de recensement.

.../...

L'article 3, alinéa 2, de la loi du 18 décembre 1936 n'est pas aussi explicite. Etant donné toutefois que le projet charge les administrations communales de recueillir les renseignements, c'est également à ces administrations qu'il incombera de procéder d'office aux opérations de recensement fondées sur la loi du 18 décembre 1936.

La désignation, par le Ministre des Affaires économiques, de fonctionnaires chargés de l'exécution d'office d'opérations de recensement ne cadre donc ni avec la loi de 1910, ni avec la loi de 1936 telle qu'elle doit être appliquée en vertu du projet.

5° L'article 18, alinéa 3, du projet dispose que des indemnités seront allouées aux communes pour la rémunération des agents recenseurs qu'elles auront désignés.

Cette disposition n'aura de fondement légal qu'après que les crédits nécessaires pour faire face à ces dépenses auront été inscrits au budget de l'Etat.

Elle n'édicte du reste pas de règles concrètes, se bornant à annoncer qu'un arrêté royal réglera ultérieurement ces indemnités. Il conviendrait donc de la supprimer.

.../...

6° L'article 19 dispose que les administrations communales doivent "désigner" des agents recenseurs. Ce serait aller à l'encontre des principes de l'autonomie communale inscrits dans la loi communale que d'interpréter cette disposition comme imposant aux administrations communales l'obligation de recruter du nouveau personnel.

7° Aux termes de l'article 20 du projet, les gouverneurs de province exercent un droit de contrôle sur la désignation des agents recenseurs; ils peuvent :

1° s'opposer aux désignations qui ne répondent pas aux conditions énoncées dans l'arrêté;

2° pourvoir d'office à la désignation et au remplacement d'agents recenseurs.

Il est certain que le pouvoir de tutelle conféré aux gouverneurs leur permet de s'opposer à certaines désignations. Il leur suffit de faire application de l'article 86 de la loi communale et de suspendre les décisions par lesquelles ces agents sont désignés. En outre, étant donné que le recensement doit avoir lieu à une date déterminée, l'inexécution de l'arrêté rend nécessaire le pouvoir conféré aux gouverneurs de pourvoir éventuellement d'office à la désignation et au remplacement d'agents recenseurs.

Toutefois, ces agents désignés d'office n'auront pas le caractère d'agents communaux. En effet, en l'absence d'une loi qui l'y autorise expressément, un gouverneur de province ne peut procéder à la nomination d'agents communaux.

.../...

B. OBSERVATIONS DE FORME.

Intitulé.

Le recensement général de la population a déjà été prescrit par l'arrêté royal du 14 mars 1960, qui fixe la date du prochain recensement général de la population. En conséquence, il n'est pas entièrement correct de présenter le projet, dans son intitulé, comme prescrivant le recensement de la population.

Préambule.

Le fondement légal du projet ne se trouvant pas dans les lois visées aux alinéas 2 et 5, les références à ces lois devraient être omises.

Article 1er.

Cet article est superflu car il est dépourvu de caractère normatif. Au reste, il ne fait que répéter ce qui découle du préambule et ce qui est encore rappelé dans les intitulés des deux premiers chapitres et de leurs divisions.

.../...

Articles 2 et 3.

On peut reprocher au texte de ces dispositions que ce n'est qu'après la lecture des articles 10 et 12 que l'on parvient à discerner à qui incombe l'obligation de déclaration prévue par les articles 2 et 3; la bonne compréhension de ceux-ci s'en trouve fortement compromise. Aussi, s'indique-t-il de remanier ces articles de façon que les personnes tenues de faire la déclaration soient désignées dans les dispositions mêmes qui spécifient l'objet de l'obligation, tout comme il y aurait lieu d'y définir les notions auxquelles il est recouru pour formuler cette obligation. Les articles 2 et 3 et certains passages des articles 10 et 12 devraient donc être fusionnés en un tout cohérent.

Articles 4 et 5.

Les articles 4 et 5, qui sont à rapprocher des articles 10 et 12, appellent une observation analogue.

.../...

De plus, il importerait de dissocier l'obligation de remplir un bulletin de logement de celle de remplir un bulletin individuel.

Articles 8 et 9.

L'observation faite au sujet des articles 2 et 3 vaut également pour les articles 8 et 9.

En outre, il est indispensable de définir avec plus de précision la notion de "chef d'établissement".

Article 10.

Grouper les définitions d'une série de notions non pas au début mais au milieu d'une réglementation, rend malaisée la compréhension de celle-ci. En l'espèce, les définitions devraient accompagner les prescriptions où les notions dont s'agit sont employées. Des éclaircissements donnés par voie de référence à des cas concrets, par exemple, seraient mieux à leur place dans des instructions ministérielles ainsi qu'il a été dit ci-dessus dans les observations générales.

Articles 12 et 13.

L'ordre de ces dispositions n'est pas entièrement logique. En outre, la teneur de l'alinéa 2 de l'article 20 semble se rattacher aux prescriptions édictées par ces articles. Dès lors, une refonte de ces derniers apparaît souhaitable.

Articles 17 à 20.

Les dispositions de ces articles ne sont pas non plus groupées logiquement. Ici aussi, une revision s'impose.

\+

\+ +

Compte tenu des observations et des recommandations formulées ci-dessus, le Conseil d'Etat propose un texte nouveau, lequel comporte, de surcroît, un certain nombre de modifications de pure forme qui ne requièrent aucun commentaire.

.../...

ARRETE ROYAL RELATIF AU RECENSEMENT GENERAL DE LA POPULATION ET AU RECENSEMENT DE L'INDUSTRIE ET DU COMMERCE AU 31 DECEMBRE 1960.

BAUDOUIN, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu la loi du 2 juin 1856 sur les recensements généraux et les registres de population;

Vu la loi du 14 décembre 1910 concernant le recensement de l'industrie et du commerce;

Vu la loi du 18 décembre 1936 autorisant le Gouvernement à procéder, à des dates à fixer par le Roi, à des investigations statistiques sur la situation démographique, économique et sociale du pays;

Vu l'arrêté royal du 14 mars 1960 fixant la date du prochain recensement général de la population et ordonnant le numérotage des bâtiments;

Vu l'avis du Conseil supérieur de statistique;

Vu l'avis du Conseil d'Etat;

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Intérieur et de Notre Ministre des Affaires économiques,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

.../...

CHAPITRE Ier. - RECENSEMENT GENERAL DE LA POPULATION.

Section 1ère - Renseignements destinés aux registres de population recueillis en vertu de la loi du 2 juin 1856.

Article 1er.-

Tout chef d'un ménage dont la résidence habituelle au 31 décembre 1960 est établie en Belgique, doit fournir au sujet des personnes faisant partie de son ménage les renseignements prévus au bulletin de ménage A ou B, dont le modèle est annexé au présent arrêté. Ces renseignements sont fournis pour tous les membres du ménage, belges ou étrangers, présents ou non dans la résidence habituelle au 31 décembre 1960.

Article 2.-

Sauf dans le cas prévu à l'alinéa 2, un bulletin modèle A est rempli et signé par tout chef de ménage.

Au cas où le ménage séjourne habituellement dans une demeure ambulante et où celle-ci se trouve au 31 décembre 1960 dans une commune autre que celle où le ménage est censé avoir sa résidence habituelle, le chef de ménage remplit et signe un bulletin modèle B. Dans ce cas le bulletin modèle A est établi par l'agent recenseur de la commune où le ménage est censé avoir sa résidence habituelle.

.../...

Article 3.-

En l'absence du chef de ménage, les obligations lui incombant, en vertu du présent arrêté, sont remplies par un autre membre du ménage.

Si le chef de ménage ou la personne qui le remplace ne sait ou ne peut pas remplir et signer le bulletin de ménage, celui-ci est rempli et signé par l'agent recenseur sous le contreseing d'un témoin. L'agent recenseur appose la mention "ne sait ou ne peut pas signer" sur le bulletin.

Article 4.-

Pour l'application du présent arrêté :

- le ménage **est soit** le groupe de personnes qui, unies ou non par les liens de famille, résident habituellement dans une même demeure et y ont une vie commune, soit la personne vivant habituellement seule;
- le chef de ménage est la personne qui assume en fait la direction des affaires du ménage;
- la résidence habituelle est le centre de réunion du ménage ou le lieu où vit habituellement une personne qui constitue par elle-même un ménage.

Section 2 - Renseignements concernant la situation démographique, économique et sociale de la population recueillis en vertu de la loi du 18 décembre 1936.

Article 5.-

Toute personne tenue de remplir un bulletin modèle A ou B, doit remplir et signer un bulletin de logement, conforme au modèle C, annexé au présent arrêté.

.../...

Article 6.-

Toute personne présente sur le territoire belge au 31 décembre 1960, est tenue de fournir les renseignements prévus au bulletin individuel A bis ou B bis, dont le modèle est annexé au présent arrêté.

Toute personne inscrite en exécution des dispositions de l'article 1er sur un bulletin de ménage modèle A, doit être inscrite dans la même commune sur un bulletin individuel modèle A bis.

Si cette personne se trouve temporairement ou momentanément dans une habitation autre que celle de sa résidence habituelle, elle est inscrite, en outre, à l'endroit où elle se trouve au moment du recensement, sur un bulletin individuel modèle B bis.

Toute personne, belge ou étrangère, qui n'a pas sa résidence habituelle en Belgique, mais qui se trouve présente sur le territoire belge au moment du recensement, doit être inscrite sur un bulletin individuel modèle B bis.

Article 7.-

Le bulletin individuel est rempli et signé par la personne que les renseignements concernent.

Toutefois, si cette personne est absente ou si elle est née après le 31 décembre 1945, le bulletin est rempli et signé par le chef de ménage.

.../...

Si la personne visée à l'alinéa 1er du présent article ne sait pas ou ne peut pas remplir et signer le bulletin, celui-ci est rempli et signé par le chef de ménage et l'agent recenseur. L'agent recenseur appose sur le bulletin la mention "ne sait ou ne peut pas signer".

Dans le cas où le chef de ménage est absent ou s'il ne sait ou ne peut pas remplir et signer le bulletin, ainsi qu'il est prévu aux alinéas 2 et 3 du présent article, il est procédé suivant les règles établies à l'article 3.

Section 3. - Dispositions dérogatoires.

Article 8 (article 6, alinéa 1er, du projet).

Article 9 (article 6, alinéa 2, du projet).

Article 10 (article 7 du projet).

CHAPITRE II. - RENSEIGNEMENTS RECUEILLIS EN VERTU DE LA LOI DU 14 DECEMBRE 1910 CONCERNANT LE RECENSEMENT DE L'INDUSTRIE ET DU COMMERCE.

Article 11.-

Tout chef d'un établissement industriel ou commercial situé en Belgique doit remplir et signer :

.../...

- soit un bulletin modèle D si son établissement occupe du personnel rémunéré autre que des ouvriers travaillant à domicile, des apprentis ou des aidants rémunérés;
- soit un bulletin D bis s'il n'occupe pas de personnel rémunéré, ou s'il occupe exclusivement des ouvriers travaillant à domicile, ou des apprentis ou des aidants rémunérés.

Le chef d'établissement peut désigner une autre personne pour remplir et signer le bulletin en son nom.

Article 12.-

Pour l'application du présent arrêté :

est considérée comme "établissement industriel ou commercial" toute mine, minière ou carrière, toute usine, tout atelier, magasin, bureau ou autre lieu de travail, ou tout ensemble composé de plusieurs de ces unités, se trouvant sur un terrain d'un seul tenant et où sont occupés, soit une ou plusieurs personnes travaillant pour le compte d'une seule autorité dirigeante, d'un seul patron, d'une seule société, etc..., ayant une activité industrielle ou commerciale, soit un artisan ou commerçant isolé exerçant une ou plusieurs professions artisanales ou commerciales, sans l'aide de personnel salarié ou appointé;

est considérée comme chef d'établissement, la personne chargée de la gestion journalière de l'établissement.

.../...

CHAPITRE III. - ORGANISATION DU RECENSEMENT.

Section 1ère. - Distribution et reprise des bulletins.

A. Les bulletins servant au recensement général de la population.

Article 13 (article 11 du projet).

Article 14.-

Les recensés consignent, avant le 2 janvier 1961, sur les bulletins qui leur ont été remis, tous les renseignements réclamés, en se conformant aux instructions jointes aux bulletins ou données par les agents recenseurs. Les renseignements doivent être écrits lisiblement, à l'encre noire ou bleue, et se rapporter à la situation au 31 décembre à minuit.

Article 15.-

Les bulletins sont repris par les agents recenseurs à partir du 2 janvier 1961.

Les recensés qui n'ont pas rempli tout ou partie de leurs bulletins doivent se tenir à la disposition de l'agent recenseur au moment de la reprise des bulletins, et lui fournir tous les renseignements nécessaires pour remplir ces derniers, pour en combler les lacunes et apporter les corrections nécessaires.

.../...

Si, par suite de l'absence de certaines personnes ou de l'impossibilité pour les recensés de fournir tous les renseignements réclamés, certains bulletins n'ont pu être remplis en tout ou partie, l'agent recenseur les complète par les renseignements recueillis auprès de l'administration communale et en recourant, le cas échéant, à d'autres sources d'information.

Dans les communes où deux langues sont légalement utilisées en matière administrative, lorsque le chef de ménage ou le recensé exprime le voeu que ses bulletins soient remplis par l'agent recenseur, celui-ci est tenu de demander au préalable dans quelle langue le recensé désire que soient rédigées ses déclarations. L'agent recenseur utilise dans ce cas le texte rédigé dans cette langue.

B. Les bulletins servant pour le recensement de l'industrie et du commerce.

Article 16 (article 14 du projet, sauf la correction du renvoi à l'article 9 du projet, qui doit être remplacé par un renvoi à l'article 11).

Article 17 (article 15 du projet, sauf le revoi à l'article 12, alinéa 1er, du projet, qui doit être remplacé par un renvoi aux articles 14 et 15 du nouveau texte).

Article 18 (article 16 du projet).

.../...

Section 2. - Organisation administrative.

Article 19.-

Les recensements visés par le présent arrêté sont organisés sous la haute direction du Ministre des Affaires économiques avec l'assistance directe de l'Institut national de statistique.

Le Ministre des Affaires économiques précisera par instructions les notions qui constituent les bases pour les opérations du recensement.

Pour autant que ces notions ont trait à la partie du recensement destinée à servir à la confection des registres de population, le Ministre des Affaires économiques agira conjointement avec le Ministre de l'Intérieur.

Article 20.-

Les administrations communales collaborent à l'exécution des recensements.

Le Ministre des Affaires économiques désigne des fonctionnaires chargés de se rendre compte de la bonne marche des opérations, d'aider les collèges des bourgmestre et échevins dans l'exercice de leur mission, de contrôler et rectifier les renseignements fournis.

Le Ministre des Affaires économiques organise des conférences au cours desquelles la procédure du recensement est exposée et discutée; les administrations communales délèguent un représentant qualifié à ces conférences.

.../...

L'Etat fournit les imprimés nécessaires.

Article 21.-

Les administrations communales désignent des agents recenseurs compétents et en nombre suffisant pour assurer la marche rapide des opérations.

Les agents recenseurs doivent connaître la ou les langues officiellement en usage dans la commune. En aucun cas les bourgmestres et conseillers communaux ne peuvent être désignés.

Avant le 5 décembre 1960, le collège échevinal transmet à l'Institut national de statistique, par l'intermédiaire du gouverneur de la province, la liste des agents recenseurs qu'il aura désignés.

Les gouverneurs de province exercent un droit de contrôle sur la désignation des agents recenseurs; ils peuvent s'opposer aux désignations qui ne répondent pas aux conditions ci-dessus énoncées et éventuellement pourvoir d'office à la désignation et au remplacement d'agents recenseurs; ils notifient à l'Institut national de statistique les modifications apportées à la liste initiale des agents recenseurs.

.../...

Article 22.-

L'autorité communale est tenue, pendant la durée des opérations, de surveiller les travaux des agents recenseurs et de pourvoir au remplacement de tout agent désigné par elle qui ne remplit pas convenablement sa mission.

Articles 23 et suivants (articles 21 et suivants du projet).

Donné à , le

PAR LE ROI :

Le Ministre de l'Intérieur,

Le Ministre des Affaires économiques,

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE, raadsheer van State, voorzitter,
Messieurs : conseiller d'Etat, président,

G. HOLOYE, raadsheren van State,
K. MEES, conseillers d'Etat,

Ch.VAN REEPINGHEN, bijzitters van de afdeling wetgeving,
F. VAN GOETHEM, assesseurs de la section de législation,

C.ROUSSEAUX, adjunct-griffier, griffier.
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.K.MEES.

Het verslag werd uitgebracht door de H.P.VERMEULEN, substituut.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) C.ROUSSEAUX.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.K.MEES.

Le rapport a été présenté par M.P.VERMEULEN, substitut.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F.LEPAGE.